

§ 307

Diariernr: KS-2019/00182

Motion 6/2019: Inför utmaningsrätt på kommunal verksamhet; Anders Ågren (M), Mattias Larsson (C), Peder Westerberg (L) och Veronica Kerr (KD)**Beslut****Kommunfullmäktige beslutar****att avslå *motion 6/2019; Inför utmaningsrätt på kommunal verksamhet* utifrån grundprincipen att det i första hand är verksamheternas behov som skall styra inköpen.****Ärendebeskrivning**

I en motion väckt vid kommunfullmäktiges sammanträde i februari 2019 yrkar Anders Ågren (M), Mattias Larsson (C), Peder Westerberg (L), Veronica Kerr (KD):

- att införa utmaningsrätt i Umeå kommun

Umeå är en av de platser i Sverige med starkast tillväxt och årligen tillkommer omkring 1 000 nya arbetstillfällen (netto) i Umeå varav merparten inom det privata näringslivet och främst i mindre och medelstora företag. I mätningar hamnar Umeås näringsliv i topp när det gäller tillväxt i omsättning, lönsamhet och antalet anställda.

Svenskt Näringsliv mäter årligen företagsklimatet i kommunerna i en uppmärksamrankning. Denna ranking som i första hand värderar attityder och hur den grupp företag som svarar upplever kommunen inom ett antal områden är en av många instrument som syftar till att värdera hur förutsättningar för företagande ser ut. Vi ser att de senaste åren har stora kommuner med en faktiskt tillväxt och objektivt bättre förutsättningar för företagande allt svårare att placera sig. Med det sagt är arbetet att förbättra resultatet i enkäten av hög prioritet.

Under de senaste åren har Umeå Kommun tillsammans med det lokala näringslivet genomfört ett stort antal insatser i syfte att ytterligare stärka företagsklimatet utifrån de prioriteringar som företagen gör i ifrågavarande ranking. Bl a dialog, upphandling, upplevd konkurrens och kommunal service. Det har bildats ett stort antal råd och branschforum där det utöver alla enskilda möten sker dialog inom för företagen viktiga områden.

Samtidigt som vi vet att metoden utvecklats och antalet faktiska tillfällen och plattformar för dialog utökats ser vi samtidigt att de som svarar på enkäten uppfattar det som att dialogen försämrats.

Kommunal konkurrens och utmaningsrätt

Umeå är en av de kommunerna i norra Sverige med störst andel externa inköp av varor och tjänster från det privata näringslivet (drygt 12% enligt Svenskt Näringsliv). Det är tydligt uttalat att fler lokala företag skall beredas möjlighet att göra affärer med kommunen.

Upphandlingsenheten har genomfört ett stort antal möten med företagen som sänkt trösklarna vilket inneburit att ännu fler lokala företag kunnat göra affärer med kommunen.

Ett arbete som burit frukt och som kan åskådliggöras nedan sammanställning. (Statistiken kommer från Tendium och sammanställts av Företagarna. Lycksele och Åsele saknas i jämförelsen och självklart har större kommuner bättre förutsättningar utifrån utbudet)

Andel inköp från lokala företag kommuner i Västerbotten

Umeå Kommun	73%
Skellefteå Kommun	56%
Vilhelmina	42%
Storuman	37%
Vindeln	28%
Vännäs	27%
Dorotea	26%
Norsjö	24%
Robertsfors	14%
Malå	12%
Nordmaling	12%

Bjurholm 10%

Utmaningsrätt

Utmaningsrätt är en av många arbetsätt för att hitta fler ingångar till att företag skall ges möjlighet att göra affärer med som kommunen. En utmaningsrätt kan utföras på flera sätt med olika grad av tämligen omfattande administrativa rutiner beroende på arten av verksamhet/tjänst/produkt som utmaningen avser. Ett antal kommuner runt om i Sverige har infört modeller av utmaningsrätt eller konkurrensprövning. Dock bör understrykas att inköp av vara eller tjänst alltid måste följa LOU samt att beslut om inköp är inordnat befintlig beslutsstruktur oaktat var initiativet uppstår. Det betyder att en fullständig utmaningsrätt kan bli oerhört administrativt betungande utan att det per automatik leder till inköp utifrån upphandlingsregler och slutligen politiska beslut.

Konkurrensprövning

Även om initiativ till behov vanligen kommer via verksamheterna så är det idag inte ovanligt att näringslivet kontaktar Umeå Kommun med förfrågningar om möjligheter att leverera vara eller tjänst. Dessa hanteras vanligen via upphandlingsavdelningen eller via Umeå Kommun näringsliv som "lotsar" vidare till rätt organisatorisk enhet som i sin tur kan initiera ett behov.

Företagen är en viktig aktör i att utveckla och effektivisera kommunen och därmed spara pengar för kommunmedborgarna.

För det företag eller andra som upplever kommunal konkurrens har Umeå Kommun sedan ett antal år dessutom inrättat en tjänst där anmälaren helt anonymt kan påtala eventuell konkurrens och detta utreds och redovisas vid det med Företagarna gemensamma Företagarrådet. Inom ramen för denna process kan idag viss prövning nära utmaning genomföras.

Beslutsunderlag

Motion 6/2019: Inför utmaningsrätt på kommunal verksamhet

Beredningsansvariga

Peter Juneblad, näringslivschef
Peter Öystilä, näringslivsutvecklare
Urban Helmersson, upphandlingschef

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Anders Ågren (M), Peder Westerberg (L) och Maja Westling (C) – Bifall till motionen.

Hans Lindberg (S) – Bifall till tjänsteskrivelsens förslag (avslå motionen).

Propositionsordning som godkänns

Bifall till tjänsteskrivelsens förslag mot bifall till motionen. Ordföranden konstaterar att näringslivs- och arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsen (avslå motionen).

Reservation

Anders Ågren (M) och Peder Westerberg (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag om att bifalla motionen.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Yrkanden

Anders Ågren (M), Anders Norqvist (L), Mattias Larsson (C) och Veronica Kerr (KD) – bifall till motionen

Hans Lindberg (S) – bifall till näringslivs- och arbetsutskottets förslag att avslå motionen

Propositionsordning som godkänns

Ordföranden ställer bifall till näringslivs- och arbetsutskottets förslag mot bifall till motionen. Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

Reservation

Anders Ågren (M), Anders Norqvist (L), Mattias Larsson (C) och Veronica Kerr (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag om att bifalla motionen.

Kommunfullmäktiges beslutsordning

Följande yttrar sig: Anders Ågren, Gudrun Nordborg, Hans Lindberg, Patrik Brännberg, Mattias Larsson, Maria Nilsson, Anders Sellström, Anders Norqvist, Nils Seye Larsen, Lasse Jacobson, Maja Westling, Davis Kaza och Elin Söderberg.

Yrkanden

Gudrun Nordborg (V), Hans Lindberg (S), Patrik Brännberg (AP), Maria Nilsson (SD) och Nils Seye Larsen (MP) – Bifall till kommunstyrelsens förslag (avslå motionen).

Anders Ågren (M), Mattias Larsson (C), Anders Sellström (KD), Anders Norqvist (L) och Maja Westling (C) – Bifall till motionen.

Propositionsordning som godkänns

Bifall till kommunstyrelsens förslag (avslå motionen) *mot* bifall till motionen. Ordföranden finner att kommunfullmäktige bifaller kommunstyrelsens förslag. Votering begärs.

Voteringsproposition

Ja-röst för bifall till kommunstyrelsens förslag (avslå motionen).
Nej-röst för bifall till motionen.

Omröstningsresultat

Med 40 ja-röster mot 24 nej-röster och 1 frånvarande beslutar kommunfullmäktige att bifalla kommunstyrelsens förslag att avslå motionen. Voteringslista.

Beslutet ska skickas till

Motionärerna